

ATD Vierde Wereld België 2009

2009 - Twintigste verjaardag van het internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Het verdrag werd aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 20 november 1989. ATD Vierde Wereld was één van de organisaties die mee aan de kar duwde. De Rechten van het Kind zijn een goede zaak, maar 'Geen enkel artikel van het verdrag houdt stand, zelfs niet in geringe mate, als er armoede in het spel is' zo wordt onderlijnd in een rapport van de Franse Gemeenschap over kinderrechten.

Voor alle gezinnen in grote armoede is een kind een bron van hoop. Een kind maakt tegelijkertijd ook de kern uit van alle bekommernissen. De levensomstandigheden van deze gezinnen werpen een schaduw op de toekomst van de kinderen en op het hele gezinsleven.

De rechten van het kind kunnen niet losgemaakt worden van de rechten van het gezin. Het verdrag erkent dat. In de preambule wordt het belang van het gezin bevestigd, 'Erkende dat het kind, voor de volledige en harmonische ontplooiing van zijn persoonlijkheid, dient op te groeien in een gezin, in een sfeer van geluk, liefde en begrip'. Talrijke artikelen in het verdrag hebben te maken met het recht van het kind om te leven in een gezin en het recht van dit gezin op ondersteuning van de overheid om zijn verantwoordelijkheid te kunnen dragen.

Mensen in armoede hebben het recht om als gezin samen te leven. ATD Vierde Wereld verdedigde dit altijd al en noemt zich daarom een gezinsbeweging.

In 2010, Europees Jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, trekt ATD Vierde Wereld Europa de kaart van de jongeren. Opdat ook zij, vanuit hun eigen gezinsomgeving, zich gesteund voelen om hun dromen voor een goede toekomst waar te maken.

We hopen daarbij ook op uw verdere steun en sympathie

Régis De Muylder,
Nationaal coördinator

De macht van het geld is wereldwijd een bedreiging voor de samenleving. Als we daarentegen de waarde van elke mens duidelijk voorop stellen, dan kunnen we vrede in ieders hart en in de wereld bewerken.

Uit de basisopties van de internationale beweging ATD Vierde Wereld, 2004.

Samen opkomen voor waardigheid

ATD Vierde Wereld is een internationale beweging. Extreme armoede en uitsluiting uitroeien, in het noorden en in het zuiden, dat is onze doelstelling. We bouwen partnerschappen uit tussen mensen die in extreme armoede leven en andere mensen, instellingen en organisaties. ATD Vierde Wereld is niet politiek of religieus gebonden maar zoekt wel voortdurend naar samenwerking.

ATD

Samen opkomen voor waardigheid, daar gaat het om en daar staan de letters **ATD** voor. In het Engels: **All Together for Dignity**. In het Frans: **Agir Tous pour la Dignité**.

Wat op de eerste plaats komt is de waardigheid van de mens die in armoede leeft. In hem moeten we een mens zien die aan ons gelijk is, die zijn leven in eigen hand wil nemen, die een geschiedenis heeft, ouders en voorouders, dromen, verwachtingen, ideeën, die ons iets van zichzelf kan geven. Armoedebestrijding die niet vertrekt vanuit de waardigheid van de mens in armoede is gedoemd om te falen. Dat is een kern uit het ideeëngoed van Joseph Wresinski (1916-1988) die zelf opgroeide in armoede. Samen met mensen uit een sloppenwijk in de buurt van Parijs ligt hij aan de basis van de Vierdewereldbeweging.

Vierde Wereld

De woorden 'vierde wereld' werden in de beginjaren toegevoegd aan de naam van de beweging. Het was de wens een positieve benaming te vinden. De vierde wereld, dat zijn de armsten die zich bewust zijn van hun situatie en die samen rechteop willen gaan staan. Ook allen die met hen opkomen voor een samenleving zonder armoede en uitsluiting horen daarbij.

"Vierde wereld" kreeg in de loop der jaren ook negatieve bijklanken. Zullen we van naam veranderen? "Nee toch", zegt iemand "niet de naam is het probleem, wel dat het gaat om mensen die met misprijzen bekeken worden. Ook een nieuwe naam zal ingehaald worden door het negatieve etiket dat mensen in armoede dragen".

Wat rest ons dan? Blijven hameren op de waardigheid van elke mens.

De moed komt van de jeugd. We moeten de stilte rondom de schending van Mensenrechten doorbreken. We hebben jullie nodig om ons daar dagelijks aan te herinneren.

mevr. Kang tot de kinderen, Verenigde Naties, Genève.

Kinderen maken vriendschapstreinen

Naar de Europese volksuniversiteit

Vanuit België namen 11 mensen deel aan een Europese Volksuniversiteit die in het teken stond van de twintigste verjaardag van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. 'Door deel te nemen ben ik meer wereldburger geworden', zo vatte een afgevaardigde uit Vlaanderen haar ervaring samen. Het waren twee dagen van ontmoeting en dialoog. De vertegenwoordigers van de dertien volksuniversiteiten van de Vierde Wereld in Europa werkten rond het thema "Wie en wat hebben kinderen nodig om op te groeien?"

Als we in de volksuniversiteit samenkomen en samenwerken, dan doen we dat om zelf sterker te worden, ervaringen te delen en meer te leren over de toegang tot rechten. Maar even belangrijk is de aanwezigheid van gasten, mensen met invloed op beleid en politiek. Omdat zij de stem horen van mensen in armoede en geraakt worden door hun strijd, hun verdriet en hun moed. Gasten op deze ontmoeting waren medewerkers van Eurochild en van de Raad van Europa.

Naar de Verenigde Naties

Met de aanmoedigen en voorstellen vers in het geheugen trokken een 20-tal deelnemers na de Europese Volksuniversiteit verder naar de Verenigde Naties in Genève. Samen met zowat 25 Taporikinderen ontmoetten ze er mevrouw Kang van het Hoog Commissariaat voor Mensenrechten.

Deze 25 kinderen uit acht landen en drie continenten vertegenwoordigden honderden kinderen wereldwijd. Want gedurende het hele jaar werkten kinderen rond het verhaal van 'de trein die niemand achterlaat', de vriendschapstrein. De kinderen dachten in hun Taporigruppen, tijdens de straatbibliotheken of in de klas na over de rechten van het kind, en hoe ze door dagelijkse gebaren van solidariteit die rechten tot leven brengen. Een video, foto's en verhalen op de website en de in elkaar geknutselde treinen in de Vierde Wereldhuizen vertellen meer over deze boeiende campagne.

Vandaag groeit bijna 17% van de Belgische kinderen op in armoede. Ook na dit feestjaar is er dus nog veel werk aan de winkel om de Rechten van het Kind waar te maken voor alle kinderen.

We willen positief bijdragen aan het samenleven in achtergestelde buurten: door aanwezig te zijn in deze buurten en door onze acties verder te zetten en te vernieuwen. Deze acties moeten vrede en ontmoeting toelaten in en tussen gemeenschappen.

Uit de toekomstvisie 2008-2012, ATD Vierde Wereld België

Op zoek naar het gezicht van armoede vandaag

Opvoedingsondersteuning is een thema dat in is. Er bestaat veel. Gaan de gezinnen die we kennen er naar toe? Waarom wel of niet? Wat er bestaat is dat echt een steun voor ze?

In 2009 trok een vrijwilliger in opdracht van ATD Vierde Wereld gedurende 6 maanden naar scholen, diensten en projecten en sprak met mensen over opvoedingsondersteuning. Zij was na 10 jaar buitenland teruggekomen met haar gezin naar België en vroeg zich af hoe arme gezinnen in Vlaanderen vandaag ondersteund worden.

“Armoede is veel complexer geworden. Armoede is gekleurd. Er zijn schrijnende situaties van illegalen en een groot aandeel armen onder de allochtonen. De problematiek van armoede is ook verzaamd. Het is moeilijker om eruit te geraken en uitzichtlozer.” Die boodschap kreeg ze in verschillende toonaarden mee van verschillende mensen.

‘We zijn vaak de eerste dienst die bij een gezin binnenkomt’ zeggen medewerkers van Kind en Gezin. De organisatie wil haar drempel laag houden. In kansarme buurten worden ook inloopteams georganiseerd met activiteiten in groep rond zorg en opvoeding, van aanstaande ouders en ouders van kinderen tussen 0 en 3 jaar. Zo nodig kunnen ze ouders ook bijstaan met individuele ondersteuning, bemiddeling en begeleide doorverwijzing. Maar dat lukt niet altijd, omdat gezinnen aangeven dat ‘ze niet kunnen klappen met de anderen’, omdat de diensten overvraagd zijn,... En als er dan nog eens woon- en leefomstandigheden zijn die het werken moeilijk maken, zijn het de zwakste gezinnen die eerst uit de boot vallen of die zelf verlaten.

Heel wat gezinnen moeten tal van moeilijkheden overwinnen. Een vrijwilliger gaat nu aan huis bij enkele gezinnen. “Naast nabijheid wil ik dat ze op langere termijn naar het inloopteam of de speel-o-theek durven gaan en aan enkele activiteiten van de wijkcentra deelnemen”.

Vertrouwen en nabijheid kunnen enkel groeien door regelmatige, wekelijkse aanwezigheid, op afgesproken momenten. Jarenlange ervaring zoals met de straatbibliotheken leert dat kleinschaligheid en regelmaat van de acties de enige garanties zijn voor een duurzame groei, op het ritme van de betrokken mensen.

Ontmoeting met gezinnen
in grote armoede

Bezig zijn rond een thema in een betrokken groep, doet je ook even afstand nemen van je eigen persoonlijke situatie, het tilt je op. Dat doet goed.

Volksuniversiteit van de Vierde Wereld

In de maandelijkse bijeenkomst van de volksuniversiteit staat de dialoog centraal. Mensen in armoede maken deel uit van het voorbereidingsteam. Lokale groepen en partnerverenigingen komen vooraf samen en werken aan de hand van toegestuurde vragen. Deze lokale voorbereidingen vormen het vertrekpunt voor de volksuniversiteit.

“*Waardig oud worden*” was een nieuw thema in de volksuniversiteit. Bijna 1 op 4 van de Belgische 65-plussers bevinden zich in de armoede-risico zone. In de eerste volksuniversiteit kwamen de ervaringen en visies van de militanten aan bod. Wat heb je nodig om op een menswaardige manier oud te worden? Waar zien we drempels voor mensen in armoede die ouder worden? In de volgende bijeenkomst wisselden we tips en ervaringen uit. Waar kunnen we terecht met onze vragen? Waar denken we aan? Aan wie denken we als we met vragen zitten over ouder worden? Twee medewerkers van Okra luisterden naar de vele vragen en ervaringen. Okra doet aan belangenbehartiging van 55-plussers,

Op de slotvraag “Hoe kunnen we solidariteit tussen ouderen stimuleren?”, kwam dit antwoord: “Als vereniging moeten we mensen blijven opzoeken die alleen zijn, want ongeveer de helft van alle mensen met een laag pensioen (700-900 euro) is niet bij een vereniging.”

Thema's en gasten in 2009:

- Januari:** Uit welke landen vluchten mensen vandaag? Waarom vluchten mensen? Met Fernando Pauwels, Onderzoeker bij het HIVA, KU Leuven.
- Februari:** Waardig oud worden.
- Maart:** De rechten en mogelijkheden voor ouderen Met Julia Van Gils, educatief medewerker van OKRA.
- April:** Solidariteit met de ouderen. Met Johan Truyers van de OKRA-studiedienst.
- Mei:** Ieder heeft een uniek verhaal te vertellen. Met Lieven De Pril, initiatiefnemer van het boek ‘Ik ben iemand/niemand’.
- Juni:** De wereld van vandaag en morgen. Ook voor onze kinderen en kleinkinderen.
- September:** Op weg naar 17 oktober, werelddag van verzet tegen armoede.
- Oktober:** Nationale tweetalige Volksuniversiteit in het gemeentehuis van Etterbeek. Verloren rechten, herwonnen rechten?.
- November:** Justitie en rechtspraak. Met advocaat Steven Gibens.

“Mijn moeder is artieste,” zegt een meisje met trots. Haar moeder neemt deel aan het wekelijkse schilderatelier in het Huis van de Kennis. Haar moeder is iemand.

Kennis en cultuur bereikbaar maken.

Gezinsdag in Doornik

Eind juni kwamen zo'n 450 leden van ATD Vierde Wereld uit heel België samen in Doornik. De lokale ATD-groep zette haar schouders onder deze dag met steun van gemeentediensten, verenigingen, vele vrienden en de stichting Koningin Paola. Een 10-tal gidsen leidden de deelnemers doorheen de verschillende musea van de stad. Ze deden dit met enthousiasme, in twee talen en volledig vrijwillig. Een toeristentreintje voerde jong en oud doorheen het historische centrum.

Als gezin samen ontspannen en erop uittrekken, is voor ouders die armoede kennen, heel moeilijk. Deze gezinsdag is voor velen het enige moment van ontspanning of vakantie gedurende de hele zomer. Ouders met geplaatste kinderen proberen die dag hun kinderen thuis te krijgen. Deze momenten brengen ouders en kinderen samen in een ontspannen sfeer en verstevigen de familiebanden. De herinnering aan mooie ervaringen geeft kracht in moeilijke momenten.

Cultuur op straat en in het Koninklijk Musea voor Schone Kunsten

Het Huis van de Kennis te Koekelberg neemt ruim 20 jaar een unieke plaats in binnen ATD Vierde Wereld België. Erkend als 'centre d'expression et de créativité' door de Franse Gemeenschap, herbergt het verschillende culturele acties. Van hieruit vertrekken de straatbibliotheken en -ateliers in Brussel, ontmoetingsplekken voor kinderen van verschillende culturele achtergronden uit dezelfde wijk. De creatieve middagen nodigen dan weer het hele gezin uit, om los van de huiselijke beslommingen, in een aangename omgeving en in alle vrijheid de eigen creativiteit te ontplooiën.

Bijzonder is ook de samenwerking die gegroeid is tussen het Huis van de Kennis en het Musea voor Schone Kunsten te Brussel. Museumbezoeken en ateliers wisselen elkaar af. 'Want geen enkele vorm van cultuur is te moeilijk, om ontoegankelijk genoemd te worden. Maar er zijn bruggen nodig.' zo zei Bernard Focroulle, voormalig directeur van de Munt, tijdens een conferentie georganiseerd door ATD Vierde Wereld in het Paleis voor Schone Kunsten in februari 2009.

ATD Vierde Wereld pleit ervoor dat kennis over het leven van mensen in armoede een ruime plaats krijgt in de basisopleiding en de voortgezette vorming van professionelen.

Uit de oproep aan kandidaten voor het Vlaams Parlement, juni 2009

Hefbomen voor maatschappelijke verandering

Dialogo in het Steunpunt

Tijdens een persconferentie op 15 december stelde het federaal Steunpunt van Verzet tegen armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting zijn twejaarlijks rapport voor. Ook premier Letermé was aanwezig. Het rapport behandelt actuele onderwerpen in de bestrijding van armoede en steunt op het werk van enkele themagroepen waarin verschillende verenigingen samenwerken. Ook ATD Vierde Wereld doet actief mee. Het uitgangspunt is de rechtstreekse dialoog met mensen in armoede. Daaruit volgen aanbevelingen aan het beleid. Een voorbeeld is de aanbeveling om te onderzoeken hoe het recht op het OMNIO-statuut zoveel mogelijk kan geautomatiseerd worden. Met dit statuut kunnen mensen met een laag inkomen genieten van een betere terugbetaling van hun medische zorgen. Dat is een goede maatregel. Maar velen zijn niet op de hoogte of komen de lastige administratieve stappen niet door.

Dialogo met journalisten

Vaak brengen de media een onvolledig, eenzijdig beeld van armoede. 2010 is het Europees jaar van Verzet tegen armoede en sociale uitsluiting. Als aanloop organiseerde de Europese Unie een tweedaagse conferentie 'Armoede, tussen realiteit en perceptie, de uitdaging voor de communicatie'. Leden van ATD Vierde Wereld konden als gastspreker hun ervaring inbrengen. 'Als u ons interviewt dan moet u weten dat mensen die de grootste armoede te verduren hebben ofwel helemaal zwijgen ofwel een deel van de waarheid verzwijgen.' getuigde een militant voor een 400-tal deelnemers uit heel Europa. Alleen echte ontmoeting tussen mensen in armoede en mensen uit de mediawereld, zal vooroordelen en stereotypen verminderen. Enkele deelnemende journalisten bezochten het Huis van de Kennis en namen samen met militanten penseel en verf ter hand.

In het kader van de verkiezingen

Voor de Europese en Vlaamse verkiezingen lanceerde ATD Vierde Wereld een oproep aan de kandidaten: 'De rechten van de armsten daadwerkelijk toepassen'.

Mensen in armoede overleven dankzij zichzelf en dankzij gewone mensen die zich aan hun zijde scharen.

Joseph Wresinki

Diverse engagements ....

Volontairs of permanente werkers - samen in Gent

Om de vier jaar komt het internationaal korps van volontairs van de beweging ATD Vierde Wereld voor een 10-tal dagen samen om te beraadslagen. Deze zomer gebeurde dat op 12 plaatsen: in Canada, in Frankrijk, op de Filippijnen, en ook bij ons in Gent waar twintig volontairs samen kwamen die actief zijn in Nederland, België, de Verenigde Staten en Frankrijk. Volontairs zijn als vrijgestelde werkzaam voor de internationale beweging. Ze engageren zich voor meerdere jaren, veelal in het buitenland, en ontvangen een minimumloon. Er zijn een 30-tal Belgische volontairs.

Over de tiendaagse in Gent: *“We hadden ontmoetingen met militanten en medestanders. We bezochten partnergroepen zoals de Beweging van mensen met laag inkomen en kinderen in Gent en het DAK in Antwerpen. Onze buitenlandse mede-volontairs lieten we kennismaken met cultureel en historisch Vlaanderen. Dat alles was heel verrijkend voor onze uitwisselingen. We voelen dat we voortbouwen op een geschiedenis en tegelijk in een nieuwe fase, met nieuwe uitdagingen zitten.”*

Medestanders of bondgenoten - ook bij de slager

Een medestander is iemand die op de plek waar hij leeft en werkt, de drempels verlaagt voor mensen die in armoede leven. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Een voorbeeld.

Je staat in de rij bij de slager. Er ontspint zich een gesprek over bewoners van sociale woningen. Ze worden met een volle laag vooroordelen overgoten. En het gaat maar verder: mensen die in armoede leven, daar hoef je niet veel van te verwachten. Zelf denk je er anders over. Want juist die vooroordelen vormen betonnen muren die uitsluiting in stand houden. Maar heeft het zin het gesprek aan te gaan met je burens in de winkel? Giet je dan juist olie op het vuur? Of zijn er wel invalshoeken die het gesprek een andere wending kunnen geven?

De medestandersgroep ATD Vierde Wereld Brugge vierde haar 25-jarig bestaan en op de druk bijgewoonde viering werd de scène bij de slager naar voor gebracht in een instaptheater. Het publiek kon het verloop mee bepalen, door zelf een rol over te nemen. Onder de professionele leiding van Lucas Vandebussche was dit zo treffend en leerzaam, dat het instaptheater op de startdag in september werd overgedaan.

Samen met mensen in armoede willen we kennis verzamelen en verdiepen. Zij weten immers uit ervaring wat armoede en uitsluiting betekent. (...) We willen samen de uitdagingen van deze tijd beter begrijpen en beantwoorden.

Uit de toekomstvisie 2008-2012, ATD Vierde Wereld België

... voor een gezamenlijk doel.

Militanten

"Als ik op mijn weg een bedelaar kruis dan hou ik even halt, wissel enkele woorden, en als het kan geef ik iets. Wie heeft het recht me dat te verbieden?". De vraag komt van een vrouw die zelf lange tijd in moeilijke omstandigheden leefde. Nu het haar iets beter gaat eist ze het recht op om solidair te zijn. Ze was bijzonder geschokt door de oproep van de Brusselse vervoermaatschappij om bedelaars in de metrostations te negeren.

Het aanvoelen van mensen die zelf armoede gekend hebben, hun inzichten en hun engagement voor mensen die het nog moeilijker hebben, vormen de kern van waaruit ATD Vierde Wereld haar werking opbouwt. De volksuniversiteit en de voorbereiding ervan, de deelname aan thematische werkgroepen zoals de studiegroep 'Arbeid en Sociale zekerheid', zijn plaatsen waar verschillende mensen die armoede kennen, een actief engagement opnemen.

Kennisvoormiddag en vormingsweekend als ruggensteun voor engagement

Onder het motto 'Vanuit ervaring via inzicht tot inzet' gaat 3 maal per jaar een kennisvoormiddag door voor actieve leden. In 2009 stond het 'jonge kind' centraal. Gastsprekers waren ondermeer het inloopteam van Kind en Gezin in Menen en onderzoekster Greet Geenen. Telkens namen een 25-tal leden uit Vlaanderen deel.

Luisteren naar elkaars ervaringen en visies staat steeds centraal. Met deze wil tot samenwerking verzorgde een team van medestanders, militanten en vrijwilligers, een vormingsweekend voor een 60-tal leden van diverse horizon uit heel België. Voor verschillende deelnemers een eerste ervaring in 'kruising van kennis'. Het weekend ging door in Hastière, in april 2009.

Het is belangrijk om ongeduldig te zijn en te blijven hameren op rechten. Maar er is veel tijd en geduld nodig om fundamentele zaken te veranderen. Dus we moeten tegelijkertijd ongeduldig zijn én volhouden.

Vanuit de dialoog in de Nationale volksuniversiteit.

Extreme armoede, een zaak van Mensenrechten

Op 17 oktober werden meer dan 200 mensen uit heel het land ontvangen in het gemeentehuis van Etterbeek, voor een nationale tweetalige Volksuniversiteit van de Vierde Wereld die open stond voor publiek. Lokale en regionale politieke verantwoordelijken gingen op de uitnodiging in, ook welzijnswerkers en betrokken burgers.

'Verloren rechten, herwonnen rechten?'

De lokale groepen van de Volksuniversiteit hadden het thema voorbereid. Hun bijdragen kwamen aan bod in getuigenissen, affiches en dialoog. Onder andere de vertegenwoordigers van Doornik en Oostende vonden een aandachtig gehoor. *"Het was voor ons belangrijk dat mensen ons geholpen hebben met de talrijke contacten die nodig waren."* Zo getuigden twee militanten uit Doornik over de steun die ze kregen toen zij plots hun huis moesten verlaten en op straat dreigden te komen.

In het slotmoment trokken twee verslaggevers rake conclusies. Er is de angst waaronder veel mensen in armoede gebukt gaan: *"Angst bijvoorbeeld, dat de kinderen uit het gezin worden weggehaald of als de kinderen terug komen dat men ze opnieuw gaat plaats."*

Treffend was ook het domino-effect: *"Uitsluiting van een recht heeft ontzettend veel gevolgen. Zoals dominostenen: als je er één omgooit dan valt het ander recht, en nog een ander recht en nog een ander recht. Dus verlies van recht op werk, geeft verlies op recht van inkomen, op wonen, ..."*

Gedenken van slachtoffers van honger, onwetenschap en geweld

Aansluitend gingen de deelnemers – te voet of met de gemeentebus - naar de ceremonie bij de Gedenksteen voor Slachtoffers van honger, onwetenschap en geweld op de Esplanade bij het Europees Parlement. Getuigenissen werden omlijst door een theatrale voordracht en zingende kinderen.

In een vurig betoog bracht acteur Philippe Carbonnez de oorsprong van het begrip Vierde Wereld in herinnering. Hij herhaalde de oproep van Dufourny de Villiers, ten tijde van de Franse Revolutie: een groot deel van het volk, hij noemde hen de vierde stand, leefde in erbarmelijke omstandigheden en hun lot liet de anderen in grote mate onverschillig.

De vele lokale, regionale en nationale 17 oktober-vieringen doorbreken die onverschilligheid die vandaag nog bestaat.

Werelddag van verzet tegen
extreme armoede

Totale INKOMSTEN 2009: 1.273.029 euro

INKOMSTEN	2009	2008
giften	399.907 (31,4%)	371 217 (30,5%)
inbreng van stichting ATD Vierde Wereld	157 261 (12,4%)	271.000 (19,8%)
subsidies	676 551 (53,1%)	575 295 (44,1%)
boeken	17 473 (1,4%)	14 897 (1,4%)
recuperatie van de kosten	15 450 (1,2%)	32 782 (2,3%)
lidmaatschap	4 006 (0,3%)	2 656 (0,2%)
andere	2 028 (0,2%)	828 (0,8%)
financiële opbrengsten	355 (0,0%)	1 727 (0,9%)

Totale UITGAVEN 2009 : 1.263.969 euro

UITGAVEN	2009	2008
kosten voor actie	222 626 (17,6%)	230 159 (18,6%)
lonen voor actie	820 018 (64,9%)	793 734 (64,2%)
administratie (lonen en onkosten)	145 451 (11,5%)	137 540 (11,1%)
fondsenwerving	46 928 (3,7%)	46 689 (3,8%)
boeken	6 532 (0,5%)	6 652 (0,5%)
afschrijvingen	17 587 (1,4%)	17 783 (1,4%)
andere	3 022 (0,2%)	3 332 (0,3%)
financiële kosten	1 806 (0,1%)	1 400 (0,1%)

Totaal aantal werknemers op 31/12/09: 27
(waaronder enkele vrijwilligers in het buitenland)

Aantal schenkers: 2 841
Oplage tijdschriften 'Vierde Wereld' en
'Partenaire': 20 635

Solidariteit, ethiek en transparantie

Onze rekeningen worden gecontroleerd door externe auditeurs en sinds 2009 worden ze gecertificeerd door een commissaris, lid van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren. De website van ATD Vierde Wereld en de website www.donorinfo.be geven een financieel overzicht over de verschillende jaren.

De beweging ATD Vierde Wereld is in België actief via vier VZW's:

- ATD Vierde Wereld België vzw is erkend om fiscale attesten af te leveren en staat in voor de fondsenwerving. Ze steunt hiermee acties en teams in België en elders in de wereld. Dit jaar moest ze hiervoor beroep doen op een financiële ondersteuning van de stichting ATD Vierde Wereld, erkend als stichting van openbaar nut.
- ATD Vierde Wereld Vlaanderen vzw is erkend en gesubsidieerd als "Vereniging waar armen het woord nemen".
- ATD Quart Monde Wallonie-Bruxelles asbl is o.a. erkend en gesubsidieerd als organisatie voor permanente vorming.
- ATD Quart Monde Jeunesse Wallonie-Bruxelles asbl is erkend als jeugdvereniging.

ATD Vierde Wereld respecteert een aantal ethische regels, zoals:

- de vereniging laat geen dure campagnes uitvoeren om nieuwe leden, vrienden of donateurs aan te trekken.
- de namen en adressen van haar leden, vrienden en donateurs worden niet aan derden doorgegeven.
- de leden van het bestuur werken belangeloos

- ATD Vierde Wereld België is lid van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF) en elk van de vzw's ondertekende haar ethische code.

Onze voornaamste bron van inkomsten en grootste kapitaal is de onbezoldigde inzet van de vele vrijwilligers en actieve leden. Onze acties berusten vooral op de inzet van mensen naast mensen.

ATD VIERDE WERELD BELGIE

Vereniging zonder winstoogmerk

www.atd-vierdewereld.be

Victor Jacobslaan 12
B – 1040 Brussel

contact@atd-vierdewereld.be
tel. : 02-647 92 25
fax : 02-640 73 84

- Lid van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld, NGO met raadgevende Status bij Ecosoc, Internationale Arbeidsorganisatie, Unesco, Unicef en de Raad van Europa
- Opgericht door Joseph Wresinski (1917-1988)

ATD = Agir Tous pour la Dignité - All Together for Dignity

Voor lidmaatschap en giften: PRK 000-0745336-85 op naam van ATD Vierde Wereld

Een Franstalig jaaroverzicht is ook beschikbaar.
Une version en Français est aussi disponible.